

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/15/2023
Identifikačné číslo spisu: 6119296120
Dátum vydania rozhodnutia: 25.09.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:6119296120.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne EOS KSI Slovensko, s. r. o., Bratislava-mestská časť Ružinov, Prievozská 2, IČO: 35 724 803, zastúpenej spoločnosťou Remedium Legal, s. r. o., Advokátska kancelária Bratislava-mestská časť Ružinov, Prievozská 2, IČO: 53 255 739, proti žalovanému B. M., narodenému XX. Q. XXXX, Č. XX, zastúpenému Občianske združenie OPOS, Trenčianska Teplá, A. Hlinku 1084/24A, IČO: 51 147 688, o zaplatenie 74 002,54 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 20Csp/63/2019, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 23. júna 2022 sp. zn. 43CoCsp/15/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyni v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 20Csp/63/2019-340 z 12. októbra 2021 zamietol žalobu o zaplatenie 74 002,54 eura s prísl. žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobkyni v plnom rozsahu.

1.1. Po zrekapitulovaní výsledkov vykonaného dokazovania a právnom posúdení uplatneného nároku v súlade s ustanoveniami § 52 ods.1, § 53 ods. 9, § 565, § 524 ods. 1 a 2, § 525 ods. 2 a § 103 Občianskeho zákonníka, § 92 ods. 8 zákona č. č. 483/2001 Z. z. o bankách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákona o bankách“) dospel k záveru, že v konaní nebolo sporné, že právna predchodkyňa žalobkyne a žalovaní (pôvodne aj žalovaná 2/ Ingrid Maľová) uzavreli zmluvu o úvere č. 1 z 13. januára 2005, na základe ktorej bol poskytnutý ÚverPLUS na bývanie, za účelom rekonštrukcie nehnuteľnosti vo výške 1 361 000 Sk s dohodnutou premenlivou zvýhodnenou výškou úrokovej sadzby vo výške 6,15 % p. a. v deň podpisu zmluvy. Žalovaní sa zaviazali poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spojené s úverom na bývanie v 357 splátkach po 8 450 Sk mesačne splatných do 20. dňa v mesiaci, pričom prvá splátka bola splatná dňa 20. februára 2005 s dojednanou konečnou splatnosťou k 20. októbru 2034. Zmluvou o úvere č. 2 z 11. januára 2006 poskytla

žalovaným právna predchodkyňa žalobkyne ÚverPLUS na bývanie zabezpečený nehnuteľnosťou za účelom vyplatenia skôr poskytnutých úverov, rekonštrukcie údržby nehnuteľnosti vo výške 1 130 000 Sk s dohodnutou pevnou výškou úrokovej sadzby odo dňa uzatvorenia 11. januára 2007 vo výške 5,60 % p. a. v deň podpisu zmluvy. Žalovaní sa zaviazali poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady na bývanie v 359 splátkach po 6 610 Sk splatných mesačne do 20. dňa v mesiaci, so splatnosťou prvej splátky 20. júna 2006 a poslednej splátky 20. decembra 2035. Pohľadávky právnej predchodkyne žalobkyne boli zabezpečené záložným právom k nehnuteľnostiam zapísaným na liste vlastníctva (ďalej len „LV“) č. XXX, k. ú. Č. v zmysle zmlúv o zriadení záložného práva a mandátnej zmluvy z 13. januára 2005 a z 11. januára 2006. Žalovaní záväzok zo zmluvy o úvere č. 1 riadne splácali do júna 2006, pričom poslednú splátku uhradili dňa 2. mája 2016 vo výške 500 eur. Z dôvodu riadneho nesplácania právna predchodkyňa žalobkyne výzvou z 19. februára 2016 vyzvala žalovaných, aby v lehote 15 dní od doručenia výzvy zaplatili 3 992,69 eura z titulu omeškaných splátok k 19. februáru 2016. Súčasne upozornila žalovaných, že v prípade, ak nedôjde k uhradeniu omeškaných splátok úveru v stanovenom termíne môže vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru a pristúpiť k dražbe založenej nehnuteľnosti. Právna predchodkyňa žalobkyne vyhlásila mimoriadnu splatnosť pohľadávky zo zmluvy o úvere č. 1 k 1. júlu 2016, ktorú žalovaným oznámila písomne listom z 1. júla 2016 a zároveň ich vyzvala na zaplatenie pohľadávky vo výške 44 090,25 eur v lehote 15 dní od prevzatia. Vo vzťahu k zmluve o úvere č. 2 zosplatnila pohľadávku vo výške 36 815,12 eur taktiež k 1. júlu 2016, ktorú zásielku žalovaným doručila a to žalovanému dňa 25. júla 2016 a žalovanej 2/ dňa 27. júla 2016, s uvedením poslednej riadne a včas uhradenej splátky dňa 7. februára 2015 na obidve zmluvy o úvere. Žalovaní realizovali na oba úverové účty predposlednú úhradu dňa 7. februára 2015 a poslednú úhradu dňa 2. mája 2016. Pre splatnosť pohľadávky nie je významné, kedy veriteľ mohol dlžníka z dôvodu jeho omeškania so splátkami požiadať o zaplatenie celej pohľadávky alebo jej zostatku, ale či a kedy sa rozhodol svoje oprávnenie využiť a o zaplatenie celej pohľadávky skutočne požiadať. V konaní nebolo sporné, že žalovaný vykonal splátku dňa 7. februára 2015 a poslednú dňa 2. mája 2016. Pri splnení podmienok podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka k účinnému zosplateniu úveru nebola preukázaná existencia omeškania so splácaním úveru viac ako tri mesiace, keďže výzva z 19. februára 2016, v ktorej sa oznamovalo omeškanie vo výške dlžnej sumy, neuvádza s ktorou konkrétnou splátkou je dlžník v omeškaní. Pre nasledujúcu splátku po splátke 2. mája 2016 výzva nekorešponduje, preto nemohlo dôjsť k zosplateniu, lebo mu nepredchádzala výzva a omeškanie dlhšie ako tri mesiace.

1.2. Vo vzťahu k posúdeniu zákonných podmienok pre postúpenie bankovej pohľadávky súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa nepreukázala splnenie podmienok platného postúpenia pohľadávky podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách, ktorými sú zaslanie písomnej výzvy banky dlžníkovi a dlžnikovo následné nepretržité omeškanie dlhšie ako 90 dní a teda banka nemohla postúpiť svoju pohľadávku inému subjektu. Nerešpektovanie takejto úpravy má za následok neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávok pre rozpor so zákonom (§ 39 Občianskeho zákonníka). Ku dňu postúpenia nebol splatný celý úver vzhľadom na nedodržanie ustanovení § 53 ods. 9 a § 565 druhá veta Občianskeho zákonníka nemohlo dôjsť k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru a predmetom postúpenia mohla byť len splatná pohľadávka. Na základe uvedených dôvodov súd prvej inštancie preto žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalovanému priznal nárok na ich náhradu proti žalobkyni v rozsahu 100 %, i napriek nesúladu s jeho odôvodnením.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 23. júna 2022 sp. zn. 43CoCsp/15/2022 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie; žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2.1. Odvolací súd po zopakovaní dokazovania v nevyhnutnom rozsahu na nariadenom odvolacom pojednávaní, zrekapitulovaním zisteného skutkového stavu ustálil, že v konaní nebolo sporné, že žalovaný a pôvodne označená žalovaná 2/ si riadne neplnili zmluvné povinnosti z úverových zmlúv. Posledné splátky k zmluvám o úvere uhradili 7. februára 2015 a 2. mája 2016. Právny predchodca žalobkyne vyzval žalovaného a pôvodne označenú aj žalovanú 2/ na zaplatenie dlžných súm vo výške 3 992,69 eura a vo výške 3 450,82 eura z úverových zmlúv výzvou z 19. februára 2016, ktoré boli doručené žalovaným. Zároveň boli vo výzvach upozornení, že v prípade neuhradenia týchto súm do 15

dní od ich doručenia, je právny predchodca žalobkyne oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky a pristúpiť k realizácii záložného práva. Po takejto výzve uhradili žalovaní na obidve úverové zmluvy dňa 2. mája 2016 500 eur. V oznámení o vyhlásení mimoriadnej splatnosti z 1. júla 2016 právny predchodca žalobkyne oznámil dlžníkom mimoriadnu splatnosť pohľadávok vo výške 44 090,25 eura a vo výške 36 815,12 eur so žiadosťou o ich úhradu v lehote do 15 dní. Žalovaný prevzal uvedené oznámenie dňa 25. júla 2016. Na základe zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej medzi pôvodným veriteľom Slovenská sporiteľňa a. s. ako postupcom a žalobkyňou ako postupníkom zo dňa 14. decembra 2020 došlo k postúpeniu pohľadávky na žalobkyňu voči žalovanému, pričom z prílohy k zmluve o postúpení pohľadávky vyplýva, že sa jedná o pohľadávky zosplatnené k 1. júlu 2016 s výškou istiny 40 390,50 eur a 33 612,04 eur.

2.2. Následne citujúc ustanovenia § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. decembra 2007, § 52 ods. 1, § 879j Občianskeho zákonníka účinného od 1. januára 2008, § 52 ods. 2, § 53 ods. 9, § 524 ods. 1, § 525 ods. 1 a 2, § 565 Občianskeho zákonníka, § 92 ods. 8 zákona o bankách v znení účinnom k 14. decembra 2020, § 92 ods. 8 veta prvá zákona o bankách v znení účinnom k 31. decembra 2016, § 1 ods. 1 a 2 zákona č. 258/2001 Z. z. v znení účinnom k 30. júnu 2006, odvolací súd skonštatoval správnosť zistenia skutkových okolností, ako aj čiastočného právneho posúdenia. K nedostatku aktívnej vecnej legitímácii uviedol, že súd prvej inštancie správne dospel k záveru, že právo veriteľa na zosplatnenie úveru musí spĺňať podmienky uvedené v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka. Zosplatniť úver môže veriteľ podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka najskôr vtedy, ak uplynú 3 mesiace od omeškania so zaplatením konkrétnej splátky úveru. Zákon sice neupravuje slovo „konkrétnej“, avšak jednoznačne definuje uplatnenie práva podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka najskôr po uplynutí 3 mesiacov od omeškania so zaplatením splátky. Odvolací súd ďalej dôvodil, že pri prejednávaní konkrétneho nároku je preto nevyhnutné zistiť, ku ktorému dátumu, s ktorou splátkou bol dlžník v omeškaní, pretože len tak je možné dospieť k záveru, či bola dodržaná lehota 3 mesiacov na zosplatnenie úveru podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka a zároveň či bola dodržaná aj limitácia vykonania tohto úkonu podľa § 565 Občianskeho zákonníka, t. j. najneskôr do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky. Vzhľadom na znenie o úverových zmlúv, podľa ktorých bola každá splátka splatná k 20. dňu v mesiaci to potom znamená, že pokiaľ výzva na zaplatenie dlžnej sumy bola urobená dňa 19. februára 2016, aj keď neurčila konkrétne omeškané splátky, potom mohla v sebe obsahovať výzvu na úhradu najneskôr splatnej splátky k tomuto dátumu, ktorou bola poslednou predchádzajúca splátka pred výzvou, t. j. splátka splatná k 20. januáru 2016. Výzva z 19. februára 2016 nemohla objektívne obsahovať výzvu na zaplatenie dlžnej splátky splatnej k 20. februáru 2016, keďže výzva predchádzala splatnosti tejto mesačnej splátky. Pokiaľ mienila právna predchodkyňa žalobkyne zosplatniť úver v súlade s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka na základe výzvy z 19. februára 2016, mohla tak urobiť pre splátku splatnú dňa 20. januára 2016, a to najskôr po uplynutí 3 mesiacov od jej splatnosti, t. j. po dátume 20. apríla 2016. Zároveň však vzhľadom na limitáciu ustanovenia § 565 posledná veta Občianskeho zákonníka mohla tak urobiť najneskôr do splatnosti najbližšej splátky, ktorá nasleduje po uplynutí 3 mesiacov od tej splátky, pre ktorú je možné zosplatniť úver, v danom prípade teda najneskôr do 20. mája 2016. Právna predchodkyňa žalobkyne však vykonala zosplatnenie úveru až dňom 1. júla 2016, t. j. po uplynutí lehoty splatnosti najbližšej splátky nasledujúcej po uplynutí 3 mesiacov od splátky splatnej dňa 20. januára 2016. S poukazom na zjednocujúce stanovisko obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. mája 2019, podľa ktorého je obmedzenie uplatnenia práva zosplatniť úver podľa druhej vety § 565 Občianskeho zákonníka v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka potrebné vykladať tak, že zákonom stanovenú lehotu na uplatnenie práva zosplatniť úver má veriteľ len do splatnosti tej splátky, ktorá bezprostredne nadväzuje na omeškanú splátku, od splatnosti ktorej uplynuli 3 mesiace, inak jeho právo zaniká (rovnako aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/36/2020 z 15. decembra 2020). Keďže v konaní žalobkyňa nepredložila žiadnu listinu okrem výzvy z 19. februára 2016 a oznámenia o zosplatnení úveru z 1. júla 2016, pri ktorých vzhľadom na vyššie uvedené neboli dodržané zákonné limity a predpoklady zosplatnenia úveru podľa § 53 ods. 9 s použitím § 565 Občianskeho zákonníka, odvolací súd považoval správny záver súdu prvej inštancie o nepreukázaní platného zosplatnenia úveru na základe výzvy z 19. februára 2016 a oznámenia o zosplatnení úveru z 1. júla 2016.

2.3. K namietanému nesprávnemu posúdeniu aktívnej vecnej legitímácie, odvolací súd konštatoval, že vzhľadom na povahu a charakter spotrebiteľského vzťahu a zákonnú úpravu postúpenia pohľadávky nič nebránilo, aby napriek existencii zmluvy o postúpení pohľadávky sa prejudiciálne zaoberal predpokladmi platnosti postúpenia bez ohľadu na to, či postupca postúpenie pohľadávky oznámil žalovanému ako dlžníkovi. Znamená to, že pri postúpení pohľadávky, ktorej cesia nie je podľa § 525 Občianskeho zákonníka alebo osobitných predpisov dovolená, sa jedná o absolútnu neplatnosť zmluvy o postúpení pre jej rozpor so zákonom podľa § 39 Občianskeho zákonníka, pričom na túto absolútnu neplatnosť postúpenia v spotrebiteľských vzťahoch musí prihliadať súd aj bez námietky z úradnej povinnosti (R 60/2018). Vzhľadom na uzavretie zmluvy o postúpení pohľadávky dňa 14. decembra 2020 na daný prípad, pri jej posúdení aplikoval právnu úpravu § 92 ods. 8 zákon o bankách v znení účinnom od 1. januára 2017. Citované ustanovenie v prvej vete za bodkočiarkou upravuje, že „týmto nie sú dotknuté pravidlá pre postupovanie pohľadávok zo zmlúv o spotrebiteľskom úvere podľa osobitného predpisu...“. Vzhľadom k tomu, že v danej veci sa nejedná o spotrebiteľský úver podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z. z.“), pričom pri úprave podmienok postúpenia pohľadávky podľa § 92 ods. 8 prvá veta za bodkočiarkou zákona o bankách je odkaz na spotrebiteľský úver podľa osobitného predpisu - § 17 ods. 1 a 2 zákona č. 129/2010 Z. z., potom obmedzenie postúpenia pohľadávky podľa pravidiel uvedených v § 17 ods. 1 a 2 zákona č. 129/2010 Z. z. nie je možné použiť. Odvolací súd na základe uvedeného teda ustálil, že k platnému zosplatneniu úveru úkonmi právnej predchodkyne žalobkyne zo 19. februára 2016 a 1. júla 2016 nedošlo. Účelom, zmyslom a výkladom splnenia predpokladov platného postúpenia pohľadávky podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách v čase právnej úpravy platnej do 31. decembra 2016, t. j. za úpravy, keď prvá veta § 92 ods. 8 zákona o bankách neobsahovala text za bodkočiarkou, t. j. bez odkazu na § 17 ods. 1 a 2 zákona č. 129/2010 Z. z., sa zaoberalo rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2021 pod R 4/2021 (sp. zn. 5Cdo/36/2020 z 15. decembra 2020), v znení právnej vety: „Ustanovenie § 92 ods. 8 zákona 483/2001 Z. z. o bankách v znení do 31. decembra 2016 oprávňovalo banku postúpiť tretej osobe len pohľadávku, ktorá bola v čase postúpenia splatná.“ V danom prípade preto nemohlo dôjsť k platnému postúpeniu pohľadávky na žalobkyňu, z dôvodu nedodržania uvedených predpokladov vyplývajúcich z podľa § 53 ods. 9 s použitím § 565 druhá veta Občianskeho zákonníka, úkonmi právnej predchodkyne žalobkyne. Keďže postúpeniu pohľadávky nepredchádzalo zosplatnenie pohľadávky z úveru v súlade s kogentnou úpravou § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka, potom nemohlo dôjsť k jej platnému postúpeniu z dôvodu rozporu s § 92 ods. 8 zákona o bankách s následkom neplatnosti podľa § 39 v spojení s § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Predpokladom platného postúpenia je upozornenie na omeškanie záväzku. Právna predchodkyňa žalobkyne, t. j. postupca nemohol výzvou z 19. februára 2016 a ani oznámením o zosplatnení z 1. júla 2016 upozorniť žalovaného na omeškanie tých splátok, keďže k platnému zosplatneniu nedošlo, ktoré boli splatné po 20. júli 2016, t. j. nemohol upozorniť na omeškanie s tými splátkami, s ktorými žalovaný v omeškaní nebol, keďže k účinnému zosplatneniu úverov nedošlo k 1. júlu 2016. Pokiaľ mal byť predmetom postúpenia celý dlh žalovaného, čo je však v rozpore s § 92 ods. 8 zákona o bankách, preto po oznámení o zosplatnení z 1. júla 2016 sa nemohlo jednáť o platné postúpenie v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách.

2.4. Napokon odvolací súd k námietke žalobkyne o nedôvodnom zamietnutí žaloby v celom rozsahu, poukázal na to, že predmetom žaloby na základe skutkových tvrdení žalobkyne bol uplatnený nárok voči žalovanému z dôvodu zosplatnenia úverov k 1. júlu 2016, ktorú pohľadávku mala žalobkyňa nadobudnúť zmluvou o postúpení pohľadávky zo 14. decembra 2020. Ku žiadnej zmene žaloby na základe zmeny skutkových okolností v zmysle § 140 ods. 2 CSP nedošlo, preto napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil v súlade s § 387 ods. 1 CSP, vrátane výroku o trovách konania i napriek jeho zmätočnému odôvodneniu. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovaného, ktorému priznal nárok na ich náhradu v planom rozsahu v súlade s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej len „dovolaťka“), ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP a to doposiaľ nevyriešeného výkladu ustanovenia § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka v otázke podmienok

vyhlásenia mimoriadnej splatnosti spotrebiteľského úveru, v znení „či plynie trojmesačné omeškanie spotrebiteľa v zmysle § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka od splátky, ktorá bezprostredne predchádza upozorneniu spotrebiteľa na uplatnenie práva vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka a vzniká teda právo veriteľovi na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti až po uplynutí troch mesiacov od splatnosti splátky, ktorá bezprostredne predchádzala upozorneniu spotrebiteľa v zmysle § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka napriek skutočnosti, že spotrebiteľ bol v trojmesačnom omeškaní už v čase upozornenia na možnosť vyhlásenia mimoriadnej splatnosti pohľadávky, alebo plynie trojmesačné omeškanie spotrebiteľa v zmysle § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka od momentu, kedy dlžník prestal plniť svoje zmluvné povinnosti riadne a včas“. Dovolateľka po zhrnutí skutkových záverov, ku ktorým dospeli sudy nižšej inštancie namietala, že odvolací súd vychádzal z iných skutkových okolností, ako aj z právneho posúdenia, ale dospel k totožnému záveru ako súd prvej inštancie. Nestotožnila sa so záverom odvolacieho súdu, v zmysle ktorého je veriteľ oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť spotrebiteľského úveru podľa § 565 Občianskeho zákonníka v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka výlučne v období jedného mesiaca, ktorý nasleduje po troch mesiacoch po splatnosti splátky úveru, ktorá bezprostredne predchádzala výzve v zmysle § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Podľa záverov odvolacieho súdu sa právo vyhlásiť mimoriadnu splatnosť viaže výlučne k splátke, ktorá bezprostredne predchádza vyhotoveniu výzvy podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, teda v danom prípade k splátke splatnej dňa 20. januára 2016, od ktorej musí uplynúť trojmesačné omeškanie dlžníka, aby veriteľovi vzniklo právo na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti. S uvedeným záverom dovolateľka nesúhlasila. Uviedla, že gramatickým, ako aj logickým výkladom § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka možno dospieť výlučne k záveru, že upozornenie spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní predstavuje dobu, ktorú musí veriteľ čakať na prípadné dobrovoľné splnenie povinnosti spotrebiteľom, resp. úhradu omeškaných splátok, a po ktorej uplynutí je už oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru pokiaľ je spotrebiteľ v omeškaní viac ako tri mesiace avšak nie so splátkou, ktorá bezprostredne predchádza upozorneniu spotrebiteľa podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Výklad ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ktorý uplatnil odvolací súd celkom vylúčil aplikáciu poslednej časti vety tohto ustanovenia, a to „keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva“. Z uvedeného teda jednoznačne vyplýva, že závery odvolacieho súdu odporujú ustanoveniu § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, a to konkrétne poslednej časti vety, ktorej aplikáciu odvolací súd pri vyhlásení mimoriadnej splatnosti spotrebiteľských úverov úplne vylúčil, pokiaľ uzavrel, že po vyhotovení výzvy v zmysle § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka je veriteľ povinný čakať tri mesiace od splatnosti bezprostredne predchádzajúcej splátky. Výklad uvedeného ustanovenia § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka, prezentovaný odvolacím súdom podľa názoru dovolateľky v praxi znamená, že dlžník sa v súlade s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka dostáva do omeškania s platením splátky až vyhotovením výzvy na jej zaplatenie, teda v priamom rozpore s § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého omeškanie nastáva okamihom, kedy dlžník neplní svoj záväzok riadne a včas. Podľa názoru dovolateľky, oprávnenie jej právnej predchodkyne vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 20. januára 2016 síce zaniklo v súlade s § 565 Občianskeho zákonníka splatnosťou ďalšej splátky úveru, a to splátky splatnej dňa 20. februára 2016, avšak právo vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru veriteľovi opätovne vzniká nezaplatením tejto ďalšej splátky, teda dňa 21. februára 2016. V danom prípade, ak právna predchodkyňa žalobkyne vyhlásila mimoriadnu splatnosť úveru podaním z 1. júla 2016, tak toto svoje právo uplatnila v súlade s § 565 Občianskeho zákonníka pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 20. júna 2016 t. j. splátky, ktorá vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru bezprostredne predchádzala a pre ktorej nezaplatenie mohla v súlade s § 565 Občianskeho zákonníka vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru, a zároveň toto svoje právo uplatnila po omeškaní spotrebiteľa (žalovaného) s platením splátok po dobu dlhšiu ako 3 mesiace, ako aj po uplynutí 15-dňovej lehoty na dobrovoľné plnenie v zmysle výzvy z 19. februára 2016 v súlade s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Naopak z dikcie uvedeného ustanovenia je však zrejmé, že spotrebiteľ musí byť upozornený na možnosť uplatnenia práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka a zároveň musí byť v nepretržitom trojmesačnom a dlhšom omeškaní so splácaním splátok, pričom za splnenia týchto podmienok môže veriteľ v budúcnosti v prípade, ak spotrebiteľ naďalej neplní splátky úveru, za splnenia podmienok podľa § 565 Občianskeho zákonníka do splatnosti ďalšej splátky úveru vyhlásiť mimoriadnu splatnosť v súlade s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Ak sa veriteľ rozhodne neuplatniť toto právo, opätovne mu toto právo vznikne nesplnením

d'alsej splátky úveru, pričom táto skutočnosť teda nesplnenie d'alsej splátky úveru nemá na splnenie podmienok podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka žiadny vplyv. Je teda bez právneho významu, že spotrebiteľ bol upozornený na uplatnenie tohto práva skôr listom z 19. februára 2016, nakoľko podmienky podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, t. j. upozornenie na možnosť uplatnenia práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka a trojmesačné omeškanie spotrebiteľa sú naďalej zachované. Postup súdu, ktorým si súd „upravil“ zákonné ustanovenie § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka a v rozpore so zákonom obmedzil právo žalobkyne na platné uplatnenie práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka, považovala dovolateľka za v priamom rozpore s ústavným princípom trojdelenia moci, na základe ktorého právomoc meniť zákony prináleží moci zákonodarnej a nie moci súdnej. Na základe uvedeného preto považoval za jednoznačne preukázané, že postupca vyhlásil mimoriadnu splatnosť úverov v súlade so zákonom a súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil pokiaľ uzavrel, že vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úverov je neplatným právnym úkonom. Napokon dovolateľka nesúhlasila ani s právnym záverom vyplývajúcim z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/36/2020 z 15. decembra 2020, ktoré sa týkalo odlišných skutkových okolností. Podotkla, že aplikáciou záveru prezentovaného v uvedenom rozhodnutí, by došlo k objektívnej nemožnosti využitia práva veriteľa zosplatiť akúkoľvek pohľadávku zo spotrebiteľskej zmluvy, resp. právo vyplývajúce mu priamo z Občianskeho zákonníka, v prípade účelového nepreberania zásielok zo strany dlžníka, preto takýto výklad nemôže mať oporu v demokratickom a v právnom štáte. Zároveň zdôraznila, že k uplatneniu práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka došlo podaním z 1. júla 2016. V zmysle platnej právnej úpravy § 565 Občianskeho zákonníka tak mohlo dôjsť len v prípade, ak to bolo medzi stranami dojednané, čo bolo v konaní preukázané a zároveň pre nesplnenie splátky splatnej dňa 20. júna 2016, nakoľko pre skôr splatné splátky toto oprávnenie zaniklo. Zároveň k uplatneniu práva došlo aj v súlade s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, nakoľko v konaní bolo preukázané, že žalovaný bol v dlhšom ako 3-mesačnom omeškaní s platením splátok a súčasne bol upozornený na možnosť uplatnenia tohto práva. Ak by mal zákonodarcu úmysel, aby sa ustanovenie § 565 Občianskeho zákonníka v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka malo vykladať tak, ako uviedol odvolací súd, potom by výslovne uviedol, že v prípade plnení zo spotrebiteľskej zmluvy sa druhá veta ustanovenia § 565 Občianskeho zákonníka neaplikuje a veriteľ je pod sankciou neplatnosti právneho úkonu povinný uplatniť to právo do určitého časového okamihu bez ohľadu na to, že podmienky podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka sú naďalej splnené a teda dlžník naďalej neplní svoje povinnosti. Pokiaľ ustanovenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka vyžaduje trojmesačné omeškanie na uplatnenie práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka, podľa názoru dovolateľky to v žiadnom prípade neznamená, že by sa druhá veta ustanovenia § 565 Občianskeho zákonníka v spotrebiteľských sporoch nemala použiť. Navrhla napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Uplatnila si náhradu trov dovolacieho konania, ktoré špecifikovala.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu sa stotožnil s právnym názorom odvolacieho súdu. Napadnuté rozhodnutie navrhol potvrdiť. Uplatnil si trovy konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napádané rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia expressis verbis vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

8. Podľa § 421 ods.1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je

dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

10. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

11. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení, môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

12. Vzhľadom na vymedzenie právnych otázok spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 v spojení s § 432 CSP, dovolací súd následne pristúpil k posúdeniu dôvodnosti dovolania z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom vymedzených právnych otázok.

13. Z rozhodovacej praxe odvolacieho súdu vyplýva, že otázka týkajúca splnenia podmienok vyplývajúcich z § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka v spotrebiteľskom vzťahu bola predmetom posúdenia dovolacím súdom napríklad v uznesení z 25. januára 2024 sp. zn. 5Cdo/2/2024, v uznesení z 30. novembra 2022 sp. zn. 5Cdo/224/2021, v uznesení z 26. júna 2024 sp. zn. 5Cdo/197/2022, preto následne v rámci dovolacieho prieskumu dovolací súd posudzoval, či napadnutým rozhodnutím sa odvolací súd pri riešení právnych otázok odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (R 71/2018).

14. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že právny vzťah medzi právnou predchodkyňou žalobkyne a žalovaným (pôvodne žalovanými 1/ a 2/) vznikol uzavretím zmluvy o splátkovom úvere ÚverPLUS č. 0303455630 z 13. januára 2005, na základe ktorej veriteľ poskytol dlžníkom úver na bývanie v celkovej výške 1 361 000 Sk s úrokovou sadzbou 6,15 % ročne, ktorý sa žalovaní zaviazali splácať v 357 splátkach po 8 450 Sk mesačne vždy k 20. dňu v mesiaci s prvou splátkou splatnou dňa 20. februára 2005 a poslednou splátkou splatnou dňa 20. októbra 2034. Zároveň vznikol uzavretím zmluvy o splátkovom úvere ÚverPLUS č. 0303737106 z 11. januára 2006, na základe ktorej veriteľ poskytol dlžníkom ďalší úver na bývanie zabezpečený nehnuteľnosťou za účelom vyplatenia skôr poskytnutých úverov vo výške 1 130 000 Sk s pevnou výškou úrokovej sadzby odo dňa uzavretia úverovej zmluvy do 11. januára 2007 vo výške 5,60 % ročne v deň podpisu zmluvy, ktorí sa žalovaní ako dlžníci zaviazali splácať v 359 splátkach po 6 610 Sk splatných mesačne vždy k 20. dňu v mesiaci s dátumom splatnosti prvej splátky dňa 20. februára 2006 a poslednej splátky dňa 20. decembra 2035. Pohľadávky právnej predchodkyne žalobkyne boli zabezpečené záložným právom k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX, k. ú. Č. na základe zmlúv o zriadení záložného práva a mandátnej zmluvy z 13. januára 2005 a z 11. januára 2006, ktorej vklad bol povolený Správou katastra Banská Bystrica dňa 18. januára 2005 pod V 188/2005 a dňa 11. januára 2006. Žalovaní sa dostali do omeškania so splácaním splátok úveru postupne od júna 2006, pričom poslednú úhradu realizovali dňa 2. mája 2016 vo výške 500 Sk. Z dôvodu riadneho nesplácania úveru právna predchodkyňa žalobkyne výzvou z 19. februára 2016 vyzvala žalovaných 1/ a 2/ na zaplatenie omeškaných splátok v lehote 15 dní vo výške 3 992,69 eura a 3 450,82 eura s tým, že zároveň boli upozornení na možnosť zosplatenia úveru a výkon záložného práva. Žalovaný prevzal zásielku dňa 14. marca 2016. Z dôvodu neuhradenia záväzku právna predchodkyňa žalobkyne vyhlásila k 1. júlu 2016 mimoriadnu splatnosť pohľadávky zo zmluvy splátkovom úvere č.

0303422630 a žalovaných vyzvala na zaplatenie sumy 44 090,25 eur do 15 dní od prevzatia oznámenia od vyhlásenia mimoriadnej splatnosti. Uvedenú zásielku žalovaný prevzal dňa 25. júla 2016. Rovnako zo zmluvy o splátkovom úvere č. 0303737106 vyhlásila mimoriadnu splatnosť k 1. júlu 2016 pohľadávky vo výške 36 815,12 eur, ktorú zásielku žalovaný prevzal dňa 25. júla 2016. Zmluvou o postúpení pohľadávky zo 14. decembra 2020 uzavretej medzi pôvodným veriteľom Slovenskou sporiteľňou a. s. ako postupcom a žalobkyňou ako postupníkom bola postúpená pohľadávka voči žalovanému z obidvoch úverových zmlúv vo výške 40 390,50 eur a 33 612,04 eur vyčíslená k 1. júlu 2016. Konanie voči pôvodne žalovanej 2/ bolo uznesením č. k. 20Csp/63/2019-191 zo 16. septembra 2019 s právoplatnosťou od 23. októbra 2019 zastavené z dôvodu vyhláseného konkurzu na majetok žalovanej 2/ uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 4OdK/1149/2018 z 11. decembra 2018. Odvolací súd pri skúmaní podmienok pre postúpenie pohľadávky v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách dospel k záveru, že k platnému zosplateniu úveru úkonmi právnej predchodkyne žalobkyne nedošlo a ani k platnému postúpeniu pohľadávky. Poznamenal, že záver súdu prvej inštancie o nepreukázaní zosplatenia úveru z dôvodu nepreukázania splnenia zákonných predpokladov podľa § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka, a v dôsledku toho záver o neplatnom postúpení pohľadávok podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách pre rozpor so zákonom a tým aj záver o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne, považoval za správny, aj keď z dôvodu čiastočne iného vyhodnotenia skutkových okolností a z dôvodu čiastočne iného právneho posúdenia odvolacím súdom.

15. Dovolací súd v uznesení z 30. novembra 2022 sp. zn. 5Cdo/224/2021 k interpretácii ustanovenia § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka uviedol, že „splatnosť úverovej pohľadávky žalobkyne je daná spotrebiteľskou úverovou zmluvou, v ktorej si banka s dlžníkom dohodli plnenie v splátkach, s oprávnením banky pre prípad neuhradenia dlžníkom splatné peňažné záväzky v termíne, vyhlásiť úver za splatný. Ide o postupné čiastkové plnenie, ktoré nie je ani opakujúcim sa, či trvajúcim plnením, ani čiastočným plnením. V prípade takéhoto čiastkového plnenia, ktoré je v literatúre prevažne označované ako plnenie v splátkach, je plnenie vopred rozvrhnuté do čiastkových úsekov, ktoré až ako spoločný celok tvoria dlh. Splatnosť týchto úsekov je však daná samostatne (oddelené), teda každý diel má určenú svoju konkrétnu splatnosť. Celkový predmet záväzku je však vopred kvantitatívne určený, pričom jednotlivými plnenými dielmi sa rozsah celej pohľadávky postupne znižuje. Ide teda o rozloženie zamýšľaného jednorazového plnenia v niekoľkých postupných čiastkových plneniach, taktiež jednorazových, pričom dobu splnenia treba rozlišovať jednak pre plnenie celého záväzku, jednak pre jednotlivé čiastkové plnenie. Dobou splnenia čiastkového plnenia je doba jednorazového splnenia jednotlivých dávok, dobou splnenia celého záväzku je doba splnenia poslednej dávky - teda poslednej splátky. V prípade čiastkového plnenia veriteľ nemôže žiadať dlžníka o splnenie jednorazové; to však neplatí pre situáciu uvedenú v ustanovení § 565 Občianskeho zákonníka, v ktorej dlžník včas a riadne nesplnil niektorú zo splátok, ak to bolo dohodnuté alebo určené v rozhodnutí - tu je veriteľ oprávnený žiadať dlžníka o zaplatenie celej pohľadávky, s ktorou sa dlžník ocitol v omeškaní, pričom toto oprávnenie môže veriteľ uplatniť iba do splatnosti najbližšej budúcej splátky. V takomto prípade dlžník stráca výhodu čiastkového plnenia. Počet mesačných splátok, ich výška aj doba splatnosti jednotlivých splátok bola v zmluve o spotrebiteľskom úvere vopred stanovená, pričom splatnosť, prípadné omeškanie a premlčanie je pri plnení v splátkach treba posudzovať samostatne ohľadom každej zo splátok, premlčacia doba plynie pri každom čiastkovom plnení odo dňa jeho splatnosti. Ak pri takto dojednanom plnení sa pre nesplnenie niektorého čiastkového plnenia stane splatný celý dlh, začne pre celý dlh plynúť premlčacia doba odo dňa splatnosti nesplneného čiastkového plnenia (t. j. splátky). Splnením jednotlivých splátok dlh čo do príslušnej čiastky zaniká, úplne zanikne až splnením poslednej čiastky (poslednej splátky). Vo svojej podstate je dlh splátkami rozdelený do niekoľkých čiastkových, zreteľne oddelených a relatívne samostatných dlhov, ktoré majú určitú vzájomnú súvislosť a v celku predstavujú súhrnnú výšku pohľadávky. V prípade dojednania straty výhody splátok, ktorá sa prejaví v špecifickej zmluvnej sankcii za omeškanie s niektorou zo splátok, dôjde k zosplateniu celého zvyšku dlhu. Omeškaním splatnosti jednej splátky si tak dlžník privodí splatnosť aj všetkých budúcich splátok“.

16. V uznesení z 25. januára 2024 sp. zn. 5Cdo/2/2024 dovolací súd uviedol, že v spotrebiteľských vzťahoch môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky až najskôr po uplynutí 3 mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva (§ 53 ods. 9). V súvislosti s úpravou režimu

straty výhody splátok zákonodarca v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka zákonodarca v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka zaviedol nové pravidlo, z ktorého vyplýva, že veriteľ v postavení dodávateľa môže požadovať splnenie celého dlhu pre nesplnenie niektorej zo splátok za podmienok, že už uplynuli 3 mesiace od omeškania so zaplacením príslušnej splátky a že upozornil dlžníka v postavení spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Účinnosť uplatnenia práva veriteľa podľa § 565 Občianskeho zákonníka je teda podmienená tým, že veriteľ v uvedenej lehote pred uplatnením tohto práva upozornil dlžníka na to, že toto právo využije. Bez takého včasného upozornenia je uplatnenie neúčinné. Z § 565 veta druhá Občianskeho zákonníka iba to, že veriteľ môže žiadať o jednorazové vrátenie nesplatennej dlžnej sumy využiť najneskôr do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky a môže tak urobiť až po uplynutí 3 mesiacov od omeškania so zaplacením zmeškanej splátky (§ 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka). V prípade, ak zo strany veriteľa dôjde k vyhláseniu úveru za predčasne splatný, a to v súlade s ustanovením § 565 a § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, pre platný právny úkon zosplatnenia je zo strany veriteľa nevyhnutné, aby v tomto zosplatnení presne špecifikoval konkrétnu splátku, pre ktorú jednorazovo a predčasne zosplatnil celý dlh.

17. V uznesení z 26. júna 2024 sp. zn. 5Cdo/197/2024 dovolací súd v súvislosti s úpravou režimu straty výhody splátok uviedol, že zákonodarca v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka zaviedol nové pravidlo, z ktorého vyplýva, že veriteľ v postavení dodávateľa môže požadovať splnenie celého dlhu pre nesplnenie niektorej zo splátok za podmienok, že už uplynuli 3 mesiace od omeškania so zaplacením príslušnej splátky a že upozornil dlžníka v postavení spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Účinnosť uplatnenia práva veriteľa podľa § 565 Občianskeho zákonníka je teda podmienená tým, že veriteľ v uvedenej lehote pred uplatnením tohto práva upozornil dlžníka na to, že toto právo využije. Bez takého včasného upozornenia je uplatnenie neúčinné. Z ustanovenia § 565 veta druhá Občianskeho zákonníka vyplýva iba to, že veriteľ môže žiadať o jednorazové vrátenie nesplatennej dlžnej sumy využiť najneskôr do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky a môže tak urobiť až po uplynutí 3 mesiacoch od omeškania s zaplacením zmeškanej splátky (§ 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka). V prípade, ak zo strany veriteľa dôjde k vyhláseniu úveru za predčasne splatný, a to v súlade s ustanovením § 565 a § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, pre platný právny úkon zosplatnenia je zo strany veriteľa nevyhnutné, aby už v tejto výzve (upozornení spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva) presne špecifikoval konkrétnu splátku, pre ktorú jednorazovo a predčasne môže zosplatniť celý dlh. Identifikácia splátky je potrebná z dôvodu identifikácie prvého dňa plynutia premĺčacej lehoty, ale i pre potrebu vedomosti dlžníka o tom, že zaplacením akej sumy zabráni zosplatneniu úveru (m. m. 2Cdo/149/2021). Je to podstatná informácia najmä v situáciách, pokiaľ predtým došlo k čiastočnému plneniu a dlžná suma sa mohla kumulatívne tvoriť aj dlhšie, pričom ale neboli naplnené podmienky, kedy by mohol byť úver zosplatnený celý. Ak veriteľ oznámi iba dlžnú sumu s upozornením na možnosť zosplatnenia celého úveru, môže byť spotrebiteľ pomýlený a v dôsledku informačnej asymetrie môže byť poškodený.

18. V danom prípade je nepochybné, že sudy nižšej inštancie správne identifikovali spor ako spotrebiteľský, citujúc ustanovenia § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom k 31. decembru 2017, v znení účinnom od 1. januára 2008 v spojení s § 879j Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1. januára 2008 a § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1. apríla 2015. Výzvou z 19. februára 2016 právna predchodkyňa žalobkyne upozornila žalovaného na porušenie povinnosti splácať úver riadne a včas v súlade s dojednanými mesačnými splátkami, so stanovením lehoty 15 dní na zaplatenie dlžných súm vrátane poučenia o možnosti veriteľa vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky a realizácie výkonu záložného práva (v spise na č. 1. 110 a 112), bez uvedenia s ktorou konkrétnou splátkou bol žalovaný v omeškani. Poslednú úhradu žalovaný realizoval dňa 2. mája 2016. K zosplatneniu pohľadávky došlo k 1. júlu 2016. Odvolací súd vychádzajúc z dojednanej splatnosti mesačnej splátky splatnej k 20. dňu v mesiaci skonštatoval, že výzva na zaplatenie dlžnej sumy z 19. februára 2016, aj keď neurčila konkrétne omeškané splátky, sa mohla vzťahovať na úhradu najneskôr splatnej splátky splatnej k 20. januáru 2016. Uvedená výzva nemohla objektívne obsahovať výzvu na zaplatenie dlžnej splátky k 20. februáru 2016, keďže predchádzala splatnosti tejto mesačnej splátky. To znamená, že pokiaľ chcela právna predchodkyňa žalobkyne zosplatniť úver z dôvodu omeškania žalovaného so 14 alebo 15 splátkami, keďže poslednú splátku uhradil dňa 7. februára 2015, to potom

znamená, že pokiaľ mienila právna predchodkyňa žalobkyne zosplatiť úver v súlade s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka na základe výzvy z 19. februára 2016, mohla tak urobiť pre splátku splatnú 20. januára 2016 a to najskôr po uplynutí 3 mesiacov od jej splatnosti, t. j. po 20. apríli 2016. Zároveň však vzhľadom na limitáciu ustanovenia § 565 veta druhá Občianskeho zákonníka tak mohla urobiť najneskôr do splatnosti najbližšej splátky, ktorá nasleduje po uplynutí 3 mesiacov od tej splátky, pre ktorú je možné zosplatiť úver, v danom prípade najneskôr do 20. mája 2016. Právna predchodkyňa žalobkyne vykonala zosplatenie až dňom 1. júla 2016, t. j. po uplynutí lehoty splatnosti najbližšej splátky nasledujúcej po uplynutí 3 mesiacov od splátky splatnej dňa 20. januára 2016. Odvolací súd zároveň poukázal na právny záver vyplývajúci z rozsudku najvyššieho súdu 15. decembra 2020 sp. zn. 5Cdo/36/2020 v zmysle ktorého, právo veriteľa vyplývajúce z § 565 Občianskeho zákonníka žiadať zaplatenie celej pohľadávky z dôvodu straty výhody splátok je časovo obmedzené tak, že veriteľ ho môže použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej ďalšej splátky.

19. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd konštatuje, že napadnutým rozhodnutím nedošlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu pri riešení (ne)platnosti úkonov veriteľa realizovaných v zmysle § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka, preto namietané nesprávne právne posúdenie nebolo dôvodné. Neuvedenie konkrétnej splátky, pre ktorú veriteľ realizoval výzvu na zaplatenie neuhradenej splátky v zmysle § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka malo za následok neplatnosť zosplatenia úveru v zmysle § 565 Občianskeho zákonníka, ako aj absolútnu neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky zo 14. decembra 2020 uzavretej medzi právnou predchodkyňou žalobkyne Slovenskou sporiteľňou a. s. ako postupcom a žalobkyňou ako postupníkom v zmysle § 39 v spojení s § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka z dôvodu nesplnenia zákonných podmienok postúpenia bankovej pohľadávky zo spotrebiteľského úveru na tretiu osobu v zmysle § 92 ods. 8 prvá veta zákona o bankách, v dôsledku čoho odvolací súd správne skonštatoval nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne v spore.

20. Vzhľadom na uvedené dôvody dovolací súd odmietol dovolanie ako neprípustné v súlade s § 447 písm. c) CSP.

21. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovaného v dovolacom konaní v súlade s § 255 ods. 1 CSP, ktorému priznal nárok na ich náhradu proti žalobkyne v plnom rozsahu. O výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie v súlade s § 262 ods. 2 CSP.

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.